

Силабус курсу

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Ступінь вищої освіти: доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітньо-наукова програма: «Середня освіта»

Кількість кредитів: 5

Рік підготовки, семестр: II рік, семестр II

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська, англійська

Керівник курсу	Доктор педагогічних наук, професор Задорожна Ірина Павлівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	irynazadorozhnai@gmail.com
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/inozemnimovy/pam/Zadorozhna-Iryna.php
Сторінка курсу на веб-сайті ТНПУ	http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/sylabusy-kursiv.php

Анотація дисципліни

Курс розкриває основні положення сучасної методики викладання іноземних мов, актуальні проблеми навчання другої іноземної мови в умовах багатомовної освіти й змінами у підходах до іншомовної підготовки у системі загальної освіти.

Викликами сучасного навчання іноземних мов у загальноосвітніх закладах стало збільшення кількості мов, що вивчаються. Вимогою на рівні шкільної освіти стало обов'язкове вивчення двох іноземних мов, що відповідає стандартам іншомовної освіти у загальноєвропейському просторі шкільної та вищої освіти.

Багатомовність сучасного суспільства, мовна політика держав, як і багатомовність у освіті, стали поштовхом до появи різних концепцій іншомовного навчання, серед яких насамперед ті, які побудовані на врахуванні мовного лінгвістичного і навчального досвіду, в тому числі рідної мови, мови соціалізації, попередніх іноземних мов. Беручи до уваги факт пропозиції у більшості загальноосвітніх шкіл англійської як першої іноземної мови, увага курсу зосереджується на особливостях методики навчання другої іноземної (німецької, французької, іспанської, польської) на базі першої іноземної англійської.

Курс буде цікавим тим, хто проводить дослідження з проблем навчання другої та подальших іноземних мов та формування багатомовної особистості.

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми методики навчання другої іноземної мови у середній школі» є підготовка здобувачів вищої освіти у нових реаліях іншомовного навчання: тенденції до багатомовної освіти, урізноманітнення іншомовної пропозиції, збільшення кількості мов, пропонованих для вивчення, де першої

переважно є англійська, ознайомити здобувачів вищої освіти з основними положеннями методики навчання другої іноземної мови після англійської, враховуючи елементи релевантної для цього дидактики багатомовності; засвоєння нових знань та умінь у сфері методики викладання іноземних мов у середній школі, що сприятиме набуттю аспірантами актуальних професійних компетентностей, залученні їх до наукового дослідництва, пошуків шляхів і напрямів удосконалення сучасної методики, творчого використання здобутих знань та вмінь у науково-педагогічній діяльності.

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
ле кц.	се м.	са м.р			
Змістовий модуль I. Теоретичні основи навчання другої іноземної мови					
2	2	6	1. Нормативно-правова база іншомовної освіти в Україні в контексті навчання другої іноземної мови.	Критично осмислювати, вибирати та використовувати типові та рамкові програми з другої іноземної мови для базової середньої, профільних шкіл, спеціалізованих шкіл та гімназій.	Презентація, аналіз нормативно-правових актів. Питання, обговорення
2	2	6	2. Мета та цілі навчання другої іноземної мови у різних закладах середньої освіти. Відмінності в організації навчання.	Розуміти зв'язки між елементами системи освіти, ідентифікувати та осмислювати проблеми в організації навчального процесу, обґрунтовувати методи їх вирішення.	Питання, дискусія, Кейси
2		8	3. Багатомовність і навчання \ вивчення декількох іноземних мов у системі шкільної освіти.	Знання мовної ситуації та мовної політики: впливи на вибір іноземних мов у шкільній освіті. Розуміння переваг багатомовності та мультилінгвізму, особливостей іншомовної пропозиції у шкільній освіті.	Презентації, ІНДЗ, тести
2		8	4. Теоретичні основи навчання другої та подальшої іноземних мов.	Вміння здійснювати порівняльну характеристику першої та другої іноземної мови, використовуючи досвід вивчення попередніх мов. Знання лінгвістичного базису навчання другої мови.	Презентації, ІНДЗ, тести
Змістовий модуль II. Методика навчання другої іноземної мови					
2	2	6	5. Розробка дидактичних матеріалів для навчання другої іноземної мови.	Розуміти основні особливості опрацювання дидактичних матеріалів, мати бачення їх використання в освітньому процесі, здатність проєктувати освітнє середовище, що забезпечує високу якість освітнього процесу. Використовувати знання та досвід у плануванні завдань.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	6 Практика використання дидактичних прийомів навчання другої іноземної мови у системі шкільної освіти.	Здійснювати роботу над вимовою, лексикою й розширенням словникового запасу. Навички навчання граматики через зіставлення граматичних явищ. Робота над вимовою та розвитком графічних навичок. Робота з текстом. Типологія завдань. Вибір текстів, їх дидактизація.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	7. Актуальні методи та технології навчання другої іноземної мови у	Сучасні технології навчання другої іноземної мови. Інтенсивне навчання другої іноземної мови. Огляд історії методів навчання іноземних мов. Загальна характеристика	Питання, дискусії, інтерактивні

			середній школі. Принципи методики навчання другої іноземної мови.	інформаційних технологій навчання іноземних мов. Мотивація навчання іноземних мов.	технології
2		8	8. Формування мовної та мовленнєвої компетентності на уроках другої іноземної мови.	Формування іншомовної лексичної, граматичної, фонетичної, компетентності. Формування іншомовної компетентності в техніці читання. Формування іншомовної компетентності в техніці письма. Формування іншомовної компетентності в читанні, аудіюванні, в діалогічному мовленні, монологічному мовленні, писемному мовленні.	Презентації, ІНДЗ, тести
10	15	35			

Формування програмних та фахових компетенцій:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК2	Здатність до пошуку, систематизації, критичного осмислення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК4	Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій із дотриманням академічної доброчесності.
ЗК7	Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).
ЗК8	Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети.
	Спеціальні (фахові) компетентності
ФК1	Здатність вільно орієнтуватися в новітніх методичних напрямках і школах, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняної і світової методики навчання іноземних мов.
ФК2	Здатність оперувати класичними і новітніми методами навчання іноземної мови.
ФК3	Здатність визначати предмет, тлумачити дефініції, аналізувати структуру і кваліфікувати роль методики у оволодінні іноземною мовою; мати чітке уявлення про походження мови, принципи і механізми її функціонування й розвитку як системи; усвідомлення ролі іноземної мови в житті соціуму 21 століття.
ФК4	Здатність оперувати класичними та новітніми методами викладання іноземних мов, реалізовувати діяльнісний і компетентнісний підходи на основі лінгводидактичних засад; виконувати роль агента змін, тьютора, едвайсера, коуча, фасилітатора, ментора у навчанні іноземних мов в освітньому процесі Нової української школи.
ФК5	Здатність розвивати в учнів культуру іноземною мовою, ключові мовні та мовленнєві компетентності, іншомовну зокрема, засобом встановлення міжпредметних та міжкультурних зв'язків.
ФК6	Здатність викладання англійської, німецької / французької мов крізь призму сучасного мовного дискурсу на підставі особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів зі знанням дидактичних та

	лінгводидактичних засад їхньої реалізації в освітньому процесі Нової української школи із готовністю до виконання ролі агента змін, тьютора, едвайсера, коуча, фасилітатора та ментора у навчанні іноземних мов.
ФК8	Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової усної та писемної комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) у галузі освіти, теорії методики зокрема, застосовувати знання з методики навчання іноземних мов, психології старшої школи, психолінгвістики.
ФК9	Здатність визначати, критично осмислювати й реалізовувати сучасні ефективні підходи, інтерактивні методики та освітні технології у навчанні англійської, німецької / французької мов та викладанні літератур з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду задля забезпечення якісного навчального процесу у старшій школі.
ФК14	Здатність використання технології e-learning у середній школі та вміння розробляти сучасний НМК з іноземної мови для ЗЗСО.

Програмні результати навчання:

ПРН 1	На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, освітнього процесу; пов'язувати загальнофілософські й лінгвометодичні проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 2	Обізнаність та здатність інтелектуально взаємодіяти з найновішими дослідженнями у галузі середньої освіти, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми з методики навчання/ викладання іноземних мов.
ПРН 3	Уміти планувати, організовувати, здійснювати та проводити науково-теоретичне, навчально-методичне (педагогічне, прикладне) дослідження, доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах рідною та англійською мовами, брати участь у наукових дискусіях.
ПРН 4	Використовувати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі середньої освіти, знати концептуальні наукові теоретичні і практичні основи, сучасні методологічні засади методики навчання іноземних мов.
ПРН 5	Обирати адекватну предмету дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі середньої освіти.
ПРН 6	Уміти здійснювати критичний аналіз історичних надбань, оцінювати й узагальнювати різні наукові погляди щодо методики викладання іноземних мов, формулювати й обґрунтовувати обрану наукову концепцію.
ПРН 7	Практикувати пошук, самостійний відбір та здатність застосовувати нормативно-правові і програмно-методичні документи, що визначають роботу в закладі освіти.
ПРН 12	Організовувати викладання лінгводидактичних дисциплін з іноземних мов у галузі середньої освіти відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти; використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності, діагностики, контролю та оцінки її ефективності.
ПРН 15	Проводити аналогії між класичними і новітніми педагогічними технологіями викладання іноземних мов відповідно до принципів еkleктизму, розробляти НМК з іноземних мов в галузі середньої освіти.

Основні джерела

1. Гаманюк В. А. Іншомовна освіта Німеччини у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів: теорія і практика: монографія / В. А. Гаманюк; КПІДВНЗ «КНУ». – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012. – 376 с.
2. Гаманюк В. А. Теорія «language awareness» у дидактиці багатомовності ФРН / В. А. Гаманюк // Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць / [за заг. ред. проф. В.І. Сипченка]. – Слов'янськ: СДПУ, 2012. – Спецвип. 8. – Ч. II. – С. 209–218.
3. Давыденко Ю. Е. Плюрилінгвизм в контексте обучения иностранным языкам / Ю. Е. Давыденко // Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. – 2011. – No 2(2). – С. 59 – 64. – (Серія «Педагогіка і психологія»).
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Кияк Т. Р. Засади викладання іноземних мов в Україні в новітніх умовах (пропозиції науково-методичної комісії МОН України з іноземної філології) [Електронний ресурс] / Т. Р. Кияк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – No 6. – С. 111–114. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/natural/nvnu/filolog/2009_6/R2/Куяк.pdf. – Заголовок з екрана.
6. Концепція Державної мовної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minjust.gov.ua/files/11.7.06_3.doc.
7. Концепція мовної освіти в Україні: проект // Освіта України. – 2011. – No 1/2. – С. 6.
8. Ніколаєва С. Ю. Сучасні тенденції мовної освіти в Україні // Мовна освіта: шлях до євроінтеграції: тези доповідей / [за ред. С. Ю. Ніколаєвої, К. І. Онищенко]. – К.: Ленвіт, 2005. – 290 с.
9. Ahrens R. Europäische Sprachenpolitik / R. Ahrens / D. Ruthke Europäische Mehrsprachigkeit. Analyse – Konzepte – Dokumente. – Aachen: Shaker Verlag, 2002. – S. 139–148.
10. Altmayer C. Konstruktivistische Fremdsprachendidaktik? [Електронний ресурс] / С. Altmayer // Babilonia. – 2003. – No 3–4. – S. 87–89. – Режим доступу: <http://ltsc.ph-karlsruhe.de/Altmayer.pdf>. – Заголовок з екрана.
11. Apeltauer E. Bilingualismus und Mehrsprachigkeit / E. Apeltauer // Flensburger Papiere zur Mehrsprachigkeit und Kulturenfielfalt im Unterricht. – 1997. – No 18. – S. 5.
12. Apeltauer E. Erziehung zur Zwei- und Mehrsprachigkeit: Konzepte, Modelle und Rahmenbedingungen am Beispiel von Deutschland, Australien und der Türkei / E. A peltauer // Flensburger Papiere zur Mehrsprachigkeit un Kulturenfielfalt im Unterricht. – 2000. – No 24–25. – S. 1–78

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003.- 273 с.
URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/286/Recomend.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Закон України Про повну загальну середню освіту: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020. №31. 226 ст. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Ясна І. Soft skills: універсальні навички європейського рівня. Від 04. 03. 2015 р. URL: <https://studway.com.ua/soft-skills/>
4. Ewa M. Golonka. Technologies for Foreign Language Learning: a Review of Technology Types and their Effectiveness, 2012. URL : http://www.sinocall.org/pdf/Technologies_for_foreign-language.pdf

5. İşcan A. The Use of Eclectic Method in Teaching Turkish to Foreign Students. Journal of Education and Practice, 2017. № 8. С. 149–153. URL : <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1137580.pdf>
6. Mosquera I. Ideas to Bring Soft Skills into the English Classroom. URL : <https://www.teachingenglish.org.uk/blogs/ingrid-mosquera-gende/ideas-bringsoft-skills-english-classroom>
7. Timms A. The secret to Understanding Soft Skills. 5.09.2011. URL : <https://www.theguardian.com/money/2011/mar/05/secret-to-understanding-soft-skills>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише підготовки практичних завдань у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять як правило є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання магістрантів також здійснюється в он-лайн режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.
- **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного і модульного (60 балів), та підсумкового оцінювання (наприклад, екзамен не більше 40 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4): опитування під час занять тести, завдання, обговорення ситуацій)	25
Модуль 2 – (теми 5-7) – усне і письмове опитування,	25

тести, проблемні лекції, моделі, презентації	
ІНДЗ – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен – тести, завдання	40
Всього	100

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1					Сума	Змістовий модуль № 2					Сума	ІНД 3	Підсум- ковий контроль (екзамен)	Сума
Те ма 1	Те ма 2	Те ма 3	Те ма 4	Те ма 5	За мод уль 1	Те ма 6	Те ма 7	Те ма 8	Те ма 9	Те ма 10	За мо- дуль 2			
5	5	5	5	5	25	5	5	5	5	5	25	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Формат дисципліни

Змішаний (blended) - дисципліна має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення:
навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео);
тематика та зміст практичних робіт, ІНДЗ;
завдання для підсумкового контролю (тести);
електронне навчання в системі Moodle.